

KÖPGUIDE

Nedan hittar du en fördjupad beskrivning av vad man bör tänka på inför sitt köp av studsatta.

Allmänt

Trampoliner av olika fabrikat och modeller säljs numera av ett stort antal återförsäljare över hela Sverige. (redan för några år sedan fanns över 30 olika modeller att välja på, och fler har tillkommit sen dess). Det är stor skillnad på de studsattor som bjuds ut på marknaden, från enkla leksaker med tveksam funktion och hållbarhet för omkring 1 500 kr, till kvalitetstrampoliner med högvärdig funktion för över 10 000 kr.

Kan det verkligen vara motiverat att köpa en dyrare studsatta för 5 000 eller 10 000 kr? Om man tror att trampolinintresset är snabbt övergående kan det vara logiskt att minimera utgiften för köpet. I vår erfarenhet är det dock sällan så, och när man inser att det blir ett långvarigt intresse bör man i stället se på funktion och årskostnad.

Viktigast är funktionen: De billigaste studsattorna är lämpliga för (små) barn att leka och skutta på, men de duger inte för någon mer kvalificerad hoppning. (de kan dessutom vara direkt olämpliga för ungdomar och vuxna att hoppa på eftersom skyddet som erbjuds oftast inte håller för påfrestningen.) En högklassig studsatta ger en helt annan hoppupplevelse, är betydligt roligare för alla att hoppa på, ger möjlighet till mer kvalificerad hoppning för äldre barn, ungdomar och vuxna, och är bättre utformad ur säkerhetssynpunkt.

Kostnad: En högklassig familjetrampolin kostar omkring 6 000 kr, men den håller och kommer att användas länge, i 5-10 år eller mer. För de billigaste trampolinerna bör man nog inte räkna med mer än kanske 2 års användning. Det betyder att årskostnaden för värdeminskning och ränta är ungefär densamma, mindre än 1 000 kr per år. Detta anser vi inte är någon hög kostnad, med tanke på hur mycket glädje en bra studsatta ger. (dessutom kan man ofta få ganska bra andrahandsvärde för de mer kända högklassmärkena av trampoliner.)

Valet av studsatta

Med ett så brett utbud av olika studsattor och skyddsnet – samt ett så stort antal egenskaper att ta hänsyn till – kan valmöjligheterna snabbt bli överväldigande. Hur ska man då gå tillväga för att välja?

Vi ser tre typiska inställningar till frågan:

Alternativ 1: Barnen önskar en studsatta, men du tror att det blir ett övergående intresse. Ditt logiska val blir att köpa en billig trampolin i närmaste lågprisvaruhus. En sådan studsatta brukar bli en mycket uppskattad leksak, för en tid. Men barnen blir snabbt duktiga hoppare, och inser då att deras studsatta inte alls har lika bra studs som grannens. Och kanske börjar den enkla kvaliteten att ge sig tillkänna i form av trasigt kantskydd eller annat. Så det finns en viss risk att en sådan trampolin snart står bland andra övergivna leksaker i garaget, och barnen flockas i stället kring de bättre studsattorna i grannskapet.

Alternativ 2: Du tror att trampolinintresset är uthålligt med rätt studsatta, och ser att det är stora skillnader mellan olika modeller. Du vill köpa en bra studsatta utan att betala mer än nödvändigt, och vill skaffa ordentlig kunskap för att kunna göra rätt val. Vi rekommenderar att du fortsätter att läsa

denna köpguide. Tag reda på fakta om de studsmattor du överväger. Fråga vänner och grannar som har olika typer av trampoliner, och lär av deras erfarenheter av funktion och hållbarhet. Och framför allt, prova de studsmattor som du överväger. Ta gärna vår jämförelse till hjälp, där du snabbt kan se fakta för våra olika modeller.

Alternativ 3: Du vill köpa en bra trampoline, men har inte tid eller intresse för ett otal tekniska detaljer. Vi föreslår att du frågar oss på Trampolinspecialisten, och litar på vår kunskap och objektivitet. Vi har egentligen redan gjort mycket av urvalet åt dig, eftersom vi i mer än tjugo år sålt studsmattor från flera av världens ledande tillverkare, provat trampoliner från många ytterligare, utvärderat funktion och alla tekniska detaljer, och efterhand valt de trampoliner vi anser är bäst i respektive prisklass. För att se vilken av våra studsmattor som passar just din familj bäst kan du se vår hemsida.

Generella krav

De viktigaste egenskaperna att utvärdera inför ditt val av studsmatta är:

Hoppegenskaper: De flesta hoppare föredrar en ”lång” studs med spänst i, som de bättre trampolinerna har. Vissa studsmattor har kort och stum studs – de är därför inte alls lika uppskattade och dessutom belastar de kroppen betydligt hårdare. Studsen kan också vara mer eller mindre mjuk, och det är individuellt vad man tycker bäst om där.

Säkerhet: Studsmattan ska vara utformad för att minska risken att göra sig illa om man landar fel. I första hand gäller det att ha ett bra kantskydd. Det är också en fördel om trampolinen har stor yta för att minska risken att landa på kanten.

Hållbarhet: Trampolinhoppling ledsnar man inte på, och studsmattan kommer att användas flitigt under många år och utsätts för stort slitage. Så du bör välja en studsmatta där alla delar är gjorda så att de klarar det. Givetvis ska den också klara utomhusklimat med sol, regn och snö.

Storlek och form

Vanligast bland familjetrampoliner är runda studsmattor med diameter 4 – 4,3 meter (13 eller 14 fot). Denna typ och storlek är vår grundrekommendation för allround-bruk, både för nybörjare och erfarna hoppare.

Större trampoliner finns. De är överlägset bäst för lekar på studsmattan, och större avstånd till kanten ökar säkerheten. Men de kan vara något ”tunghoppade” om en ensam hoppare med låg vikt vill hoppa högt.

Mindre trampoliner ned till 3,6 meter (12 fot) väljes med fördel om man inte har plats för en studsmatta på 4 meter eller mer. De fungerar bra för en ensam hoppare, och kan ha goda hoppegenskaper om de är rätt utformade. De har däremot begränsat utrymme för lekar, och man ska definitivt inte vara fler än en person på en studsmatta av denna storlek.

En högklassig fullstor rektangulär eller oval trampoline är det bästa valet för den avancerade hopparen, eftersom den kan ha mycket bra studs (om den är gjord för det) och har bäst form för volter och annan avancerad hoppling.

Studsmattans delar

Enkelt sett går det att utkristallisera tre typiska delar hos en studsmatta; ram, fjädrar och duk. Utöver detta tillkommer sen säkerhetsdelar som kantskydd och skyddsnet.

Ram: En bättre trampolin har kraftigare och betydligt tyngre ram, gärna upp emot 3 mm, jämfört med ca 1,5 mm för en enklare variant. En så tjock ram håller även med kraftig överbelastning, och ger dessutom bättre stabilitet, bättre studs, mer säkerhet och "kvalitetskänsla". Tag reda på studsmattans totala vikt – ju tyngre desto bättre. Ramarna är oftast behandlade på något sätt för att stå emot slitningar, rost etc. Samtliga våra ramar är varmgalvaniserade vilket ger ett garanterat, långsiktigt rostskydd.

Fjädrar: Det är stor skillnad på studsens mellan olika studsmattor, och till stor del beror detta på fjädrarna. Det är många egenskaper hos fjädern som inverkar. Dess diameter, längd, material, antal fjädrar samt inspänning i duken; allt spelar roll. Enklare studsmattor har små, hårda fjädrar vilket ger en stum studs. Diametern på fjädrarna hos en sådan studsmatta kan ligga runt 25 x 150 mm. En "bra" fjäder bör ha 30 x 230 mm. Du kommer en god bit på rätt väg genom att välja en studsmatta med tillräckligt stora fjädrar. Men fjäderdimensionen säger inte allt om studsens och den optimala studsens är inte densamma för alla personer. Vi rekommenderar därför att provhoppa studsmattan innan köpet och gärna jämföra med andra modeller. Sedan är det lättare att välja den studsmatta som passar dig bäst.

Hållfastheten hos fjädrarna brukar inte vara något stort problem, och det är inte någon stor skillnad mellan olika trampolinmodeller. Det förekommer att fjädrar töjs ut och behöver bytas, men det beror vanligen på överbelastning av studsmattan med många personer eller annan felaktig belastning. Alla trampolinfjädrar är galvaniserade och rost är sällan något problem.

Duk: Alla mattor till studsmattor för familjebruk är gjorda av polypropylenväv, som är ett mycket hållfast och åldringsbeständigt material. De få skador som inträffar på mattor beror inte på materialet utan mest på bränn- eller skärskador.

Det finns två kvaliteter: en slät (kalandrerad) kallad Permatron, tillverkad i USA. Den släta ytan är skonsam mot nakna armar och ben, och därför används denna kvalitet i alla kvalitetstrampoliner och en del av de billiga. De allra billigaste studsmattorna har däremot en enklare typ av väv med grov yta som är mer aggressiv mot hud och kläder.

En svag punkt för mattans hållfasthet kan vara kantsömmarna som håller fjäderfästena. De utsätts för stora påfrestningar, och det är inte alldeles ovanligt att sömmarna börjar gå upp efter några års användning. Kontrollera hur många kantsömmar mattan har, det bör vara minst sex. Och bedöm hur välgjort syarbetet är.

Tävlingstrampoliner har en helt annan typ av matta, "string-bed", som är en mycket gles väv av nylonband. Den har lägre luftmotstånd och gör det möjligt att hoppa betydligt högre. Men den är dyr och har en del andra nackdelar, och används därför inte för vanliga familjetrampoliner.

Kantskydd

Det är stor skillnad på kantskydd mellan olika studsmattor, både vad gäller funktion och hållbarhet. Ett riktigt bra kantskydd är dyrt att tillverka och frakta, vilket kan förklara att kantskyddet är den svagaste komponenten i många trampoliner. Därför bör du vara speciellt uppmärksam på kantskyddet när du

väljer studs matta. Kantskyddet ska givetvis täcka ram, fjädrar och fjäderfästen helt, det ska hålla sig på rätt plats så att det inte finns någon möjlighet att landa på en oskyddad ram, och det ska vara en bra stötdämpare.

Bäst av vanliga material är styv EPE (expanderad polyeten eller ethafoam) eller EVA, minst 25 mm tjockt. Det har en mycket bra stötaborption, och det gör kantskyddet styvt så att det lättare håller sig på rätt plats.

Vissa billiga kantskydd har i stället polyuretanskum, som är alldeles för mjukt för att ge skydd och som dessutom absorberar regnvatten. Andra har flera skikt av tunn polyetenskum, vilket inte heller ger fullgott skydd. Och båda dessa billiga varianter ger ett sladdrigt kantskydd som är svårt att hålla på rätt plats när man hoppar eller när det blåser.

Ytmaterialet på en del billiga kantskydd är armerad PE (samma som billiga plastpresenningar) eller armerad PVC. Det brukar hålla något år, men materialet kan åldras i solljus och är inte slitagetåligt, och speciellt sömmarna kan ha svårt att hålla i sådant material.

De bästa kantskydden har en kraftig vinyl-galon. Det är ett mycket hållbart material, ser snyggt ut även efter många år utomhus, och ger gott fäste för sömmarna. En del av våra första studs mattor med sådant material är fortfarande fräscha efter nästan tjugo års användning.

Kvaliteten på sömnadsarbetet är givetvis viktig. Bedöm hur välgjort det är.

Infästningen av kantskyddet mot ramen kan vara en svag punkt, som lätt går sönder på vissa modeller. Knytband ger en stum infästning, som ofta leder till att bandet rycks av eller skyddet rycks sönder där bandet är infäst. Mjuka elastiska resårband håller bättre, men håller inte kantskyddet tillräckligt fixerat.

Bästa design anser vi är med kraftiga elastiska stroppar som fixerar skyddet bra men ändå är något flexibelt. Allra bäst är om det dessutom finns ett rep runt kantskyddet för att spänna skyddet runt om ramen.

Skyddsnät

Studs mattor får inte säljas utan skyddsnät. Vissa mindre seriösa aktörer säljer fortfarande studs mattor utan tillhörande skyddsnät. Kontrollera därför att ett skyddsnät följer med vid ditt köp av studs matta.

Det finns olika utförande på skyddsnät. Vi rekommenderar de som har sydda stolpfodral, eftersom dessa har bäst funktion, hållbarhet och utseende. Den andra typen har knytband som kan ryckas loss, och nätet sitter längre in och inkräktar på hopparens utrymme.

Service och reservdelar

Studs mattor är generellt hållbara. Men det är ändå inte ovanligt att någon del kan behöva bytas ut. Kontrollera därför att återförsäljaren har reservdelar och kommer att ha i flera år framåt.

Om återförsäljaren varit aktiv i branschen under lång tid, med en historia av god service är detta förstås fördelaktigt.